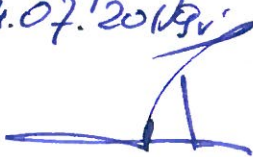

Akceptuję
24.07.2019r.

**Działania na rzecz środowisk senioralnych
w Gminie Orzysz
w minionej kadencji 2014 – 2018**

Orzysz, 2019r.

Spis treści:

I. Rada Seniorów.....	3-5
II. Uniwersytet Trzeciego Wieku.....	5-7
III. Jednostki organizacyjne gminy działające na rzecz środowisk senioralnych.....	7-10
1. Dom Kultury w Orzyszu	
a) Klub Seniora	
b) Zespół Śpiewaczy ORZYSZANKI	
c) Klub Spotkań Artystycznych	
d) Inne działania	
2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzyszu.....	10-14
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu.....	15-21
4. Wydział Spraw Obywatelskich.....	21
IV. Aktywność seniorów w organizacjach pozarządowych nie będących organizacjami senioralnymi.....	21-23
1. Obywatelski Parlament Seniorów	
2. Wojewódzka Rada Seniorów	
3. Organizacje pozarządowe działające na rzecz seniorów, nie będące organizacjami senioralnymi	

I. Rada Seniorów

Rada Seniorów Gminy Orzysz utworzona została z inicjatywy Burmistrza Orzysza Zbigniewa Włodkowskiego, jako społeczne ciało doradcze. Utworzenie Rady Seniorów to początek rozwoju polityki senioralnej na terenie gminy Orzysz.

Rada Seniorów Gminy Orzysz została powołana na podstawie Uchwały Nr VIII/40/15 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 29 kwietnia 2015r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów Gminy Orzysz oraz nadania jej statutu. Rada I kadencji liczyła 15 członków i ukonstytuowała się z dniem 17 lipca 2015r., bowiem w tym dniu zostały przeprowadzone wybory. W 2018r. Rada Seniorów powiększyła się o przedstawicielkę Kół Gospodyń Wiejskich z terenu gminy Orzysz.

Członkami Rady są przedstawiciele 16 organizacji, zarówno senioralnych, jak i pozarządowych:

1. Rodzinne Ogrody Działkowe „Tulipan” w Orzyszu
2. Mazurskie Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej w Orzyszu
3. Związek Żołnierzy Wojska Polskiego Zarząd Koła w Orzyszu
4. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Orzyszu
5. Rodzinne Ogrody Działkowe „Zgoda”
6. Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi Ziemi Orzyskiej „Kropla Życia”
7. Związek Żołnierzy AK Koło w Orzyszu
8. Stowarzyszenie Właścicieli Domków Rekreacyjnych Ośrodka Wypoczynku Doraźnego IRYS w Orzyszu
9. Orzyskie Stowarzyszenie Terapeutów i Animatorów Kultury w Orzyszu
10. Zarząd Główny Ochotniczych Straży Pożarnych
11. Wojskowe Koło Łowieckie „Cyranka” w Orzyszu
12. Związek Sybiraków Koło w Orzyszu
13. Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Sekcja Orzysz
14. Klub Seniora działający przy Domu Kultury w Orzyszu
15. Sekcja Emerytów i Rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego w Orzyszu
16. Koła Gospodyń Wiejskich z terenu gminy Orzysz

Zgodnie ze Statutem Rada jest organem opiniodawczym i inicjującym. Rada spotyka się regularnie raz na kwartał lub częściej w razie zaistniałych potrzeb.

Rada Seniorów Gminy Orzysz inicjuje szereg działań społecznych, pobudzając tym samym nie tylko środowisko senioralne, ale także młodsze pokolenia.

I kadencja Rady Seniorów przebiegała pod hasłem: „Zdrowy, aktywny, szczęśliwy...SENIOR”.

Możemy przytoczyć szereg przykładów Dobrych Praktyk, wynikających z działalności Rady na przestrzeni opisywanej kadencji, takich jak:

- współpraca z władzami Gminy Orzysz przy opiniowaniu i rozstrzyganiu istotnych problemów, dotyczących potrzeb i oczekiwań osób w wieku senioralnym;
- poparcie inicjatywy Burmistrza w utworzeniu Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Orzyszu, liczącego w I semestrze ponad 60 osób, do którego należą także członkowie Rady Seniorów Gminy Orzysz;
- konstruktywne współdziałanie z Młodzieżową Radą Gminy Orzysz, których efektem są opracowania wspólnych projektów wielopokoleniowych;
- doradztwo w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia, pomoc członków Rady Seniorów w przygotowaniach oraz aktywny udział w przeprowadzanych na terenie gminy Orzysz różnych akcjach prozdrowotnych, m.in. „Dni Profilaktyki Onkologicznej Orzysz 2016” , „Orzyskie Dni Walki z Rakiem”;
- organizacja imprez międzypokoleniowych z zaangażowaniem Młodzieżowej Rady Gminy Orzysz. W 2016r. w maju lub czerwcu zrealizowano I obchody Gminnego Dnia Seniora i Senioriady, połączone z akcjami prozdrowotnymi dla kobiet i mężczyzn;
- organizacja obchodów Dnia Seniora, które w minionej kadencji odbyły się trzykrotnie;
- aktywne reprezentowanie Gminy Orzysz na zewnątrz, poprzez:
 - udział trzech przedstawicieli Rady Seniorów Gminy Orzysz w dniu 1.10.2016r. w konferencji „Rady seniorów – partnerstwo z samorządami”, która odbyła się w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej,
 - uczestnictwo członków Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w posiedzeniu plenarnym II sesji OPS w dniu 3.10.2016r. w Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie,
 - udział 2 członków Rady Seniorów Gminy Orzysz, będących jednocześnie członkami OPS w pracach Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Województwa Warmińsko – Mazurskiego.
- bieżące inicjowanie różnych działań i doradztwo w zakresie spraw dotyczących

życia naszego społeczeństwa, m.in. propozycja usytuowania ławeczek przy ścieżkach rowerowych, pozytywne reagowanie na problemy społeczne np. podwyżki usług cmentarnych, dokończenie chodnika przy ul. Wyzwolenia, likwidacja barier architektonicznych dot. budowy podjazdu dla niepełnosprawnych, braku toalet, nowego ujęcia wody oraz wycinki drzew na cmentarzu;

- w 2015r. został udostępniony lokal gminny przy ul. Wojska Polskiego na rzecz działalności organizacji pozarządowych, w którym odbywają się również posiedzenia Rady Seniorów Gminy Orzysz. Dzięki zaangażowaniu organizacji pozarządowych oraz wsparciu Gminy Orzysz organizacje senioralne zyskały dwie placówki: Msalówka oraz Senior Caffé;

- stała współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych;

- członkowie Rady Seniorów biorą aktywny udział w realizacji różnych projektów, m.in. w podsumowaniu projektu „Zmiana przez wymianę kulturową”, „Zdrowy, aktywny, szczęśliwy...SENIOR”;

- wprowadzenie „Koperty Życia” oraz Piskiej Karty Seniora. Do końca 2018r. wydano ponad 300 kart orzyskim seniorom.

II. Uniwersytet Trzeciego Wieku

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Orzyszu powstał w 2016 roku. Uroczysta Inauguracja jego działalności wraz z wręczeniem indeksów słuchaczom odbyła się 19 lutego 2016 roku. Uniwersytet Trzeciego Wieku działa w oparciu o statut Domu Kultury w Orzyszu i stanowi jedną z form jego działalności oraz statut Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Patronat honorowy nad Uniwersytetem sprawuje Burmistrz Orzysza a opiekę naukową Dziekan Wydziału Gospodarki Turystycznej w Ełku oraz Dziekan UTW w Orzyszu Pani Małgorzata Stachurka. Celem działania Uniwersytetu jest rozszerzenie oferty edukacyjnej; włączenie osób starszych do systemu kształcenia i wielopłaszczyznowego rozwoju ustawicznego; stymulowanie aktywności intelektualnej, emocjonalnej i artystycznej; umożliwienie miłego, twórczego i ciekawego spędzania czasu wolnego. Forma działalności Uniwersytetu to 8, 90-minutowych, spotkań w semestrze, 16 wykładów w

skali roku. Zajęcia mają formy wykładów, zajęć praktycznych i sportowych. Uniwersytet prowadzi również aktywną działalność turystyczno – krajoznawczą.

Orzyski Uniwersytet Trzeciego Wieku to nie tylko wykłady. Nasi słuchacze aktywnie uczestniczą w innych działaniach:

- 27 listopada 2016 roku odbyła się wycieczka do Warszawy. Studenci zwiedzili Zamek Królewski a następnie obejrzeli spektakl teatralny pt. „Pocztówki z Europy” w Och-Teatrze;
- 19 stycznia 2017 roku, w restauracji „Oasis” odbyło się spotkanie integracyjne słuchaczy UTW;
- 31 stycznia 2017 roku studenci UTW wzięli udział w konferencji Erasmus + BUS;
- 8 maja Krystyna i Ryszard Grygorowiczowie oraz Barbara Szkolarz reprezentowali UTW na „Spotkaniach z pasją” organizowanych przez Gimnazjum w Orzyszu;
- 29 maja słuchacze wzięli udział w wyjątkowym przedstawieniu teatralnym „O krasnoludkach i sierotce Marysi” przygotowanym przez uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Okartowie;
- 9 czerwca 2017 r. delegacja słuchaczy UTW wzięła udział w wyjeździe do miasta partnerskiego Zgierz, w ramach realizacji projektu „Zdrowy, aktywny, szczęśliwy... SENIOR!”;
- 25 stycznia 2018 roku słuchacze UTW udali się na wycieczkę i warsztaty praktyczne do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Spytkowie;
- 1 marca 2018 roku, w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, słuchacze UTW uczestniczyli w projekcji filmu „Z dała od orkiestry”;
- 27 listopada, na zaproszenie Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Okartowie, słuchaczki Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Orzyszu wzięły udział w konkursie pięknego czytania pn. "Miodowy Mistrz Czytania";
- 19 grudnia 2018 roku słuchacze UTW udali się do Białegostoku na Jarmark Bożonarodzeniowy.

Słuchacze Uniwersytetu aktywnie uczestniczą w realizacji różnorodnych tematycznie projektów, np. „Orzyski senior i może!”, który w całości opierał się na zajęciach sportowych, a także „Jesień życia bezśmieciowa” prowadzonego przez Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami.

Działalność merytoryczna Uniwersytetu jest finansowana z czesnego płaconego przez Słuchaczy, które w całości trafia do Wyższej Szkoły Gospodarki, pozostałe

koszty tj. wynajem autokaru na zakończenie roku czy uroczysta inauguracja są pokrywane z budżetu Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Orzyszu. Koordynatorem UTW z ramienia Domu Kultury jest Maja Rostkowska.

Liczba słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Orzyszu na przełomie lat:

2016 – 64

2017 – 48

2018 – 46

III. Jednostki organizacyjne gminy działające na rzecz środowisk senioralnych

1. Dom Kultury w Orzyszu

a) Klub Seniora

Klub Seniora zrzesza ok. 30 osób, których działalność skupia się wokół zajęć kulinarnych, plastycznych, spotkań z poezją oraz prac rękodzielniczych. Członkowie klubu organizują także imprezy sylwestrowe i andrzejkowe na terenie Domu Kultury. Uczestniczą w akcjach charytatywnych np. WOŚP. Spotykają się raz w tygodniu.

b) Zespół Śpiewaczy ORZYSZANKI

Zespół propagujący treści ludowe poprzez śpiew biały, złożony z 6 seniorek. Dom Kultury organizuje zespołowi wyjazdy na przeglądy, festiwale, konkursy, zapewnia warunki do prób 2 razy w tygodniu, a także reaguje na bieżące potrzeby Orzyszanek. Członkinie zespołu angażują się w organizację zajęć międzypokoleniowych z dziećmi, przekazują tradycje i obrzędy, promują gminę Orzysz na arenie ogólnopolskiej, zdobywając liczne trofea. Odznaczone Honorową Odznaką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zasłużony dla Kultury Polskiej” w roku 2010.

W latach 2015 – 2019 brały udział w następujących konkursach i festiwalach:

2015 rok

- III Nagroda w kategorii zespołów śpiewaczych podczas XI Spotkań Folklorystycznych w Orzyszu
- Udział w XXXVIII Międzynarodowym Jarmarku Folklorystycznym w Węgorzewie i zakwalifikowanie się do Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą

2016 rok

- III miejsce w kategorii Zespołów Śpiewaczych w 50. Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą

2017 rok

Nagroda Grand Prix Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Jezioranach na XXXIII Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych

2018 rok

Wyróżnienie w kategorii zespołów śpiewaczych podczas XIV Spotkań Folklorystycznych w Orzyszu

2019 rok

Nagroda specjalna w kategorii zespołów śpiewaczych podczas XV Spotkań Folklorystycznych w Orzyszu.

c) Klub Spotkań Artystycznych

Klub Spotkań Artystycznych powstał jesienią 2009r. Jest on propozycją dla dorosłych mieszkańców Orzysza, pragnących w sposób twórczy włączyć się w działania Domu Kultury, a także pod kierunkiem profesjonalistów odkrywać i rozwijać swoje talenty. Dotychczasowe działania klubu obejmowały próby muzyczne (wokalne), plastyczne, rękodzielnicze i teatralne. Najwięcej spektakularnych osiągnięć Klub odnotował dotąd na niwie muzycznej: zespół wokalny złożony z jego stałych członków wystąpił podczas uroczystości obchodów Święta Niepodległości w dniu 11 listopada 2010r, później wystąpił z koncertami kolędowymi oraz wziął udział w koncercie „Orzysz dla Jana Pawła II” z okazji beatyfikacji Papieża. Obecnie Klub Spotkań Artystycznych skupił się tylko na działalności muzycznej. Swoimi występami uświetnia różnorodne uroczystości organizowane przez Dom Kultury w Orzyszu, ale nie tylko. Od początku swego istnienia Klub rokrocznie występuje na Gminnych Spotkaniach Oplątkowych, w Przeglądzie Kolęd i Pastoralek, na obchodach Dnia Niepodległości, w Przeglądzie Piosenki Żołnierskiej i Patriotycznej. Występuje również gościnnie, koncertował w Ukie, Wydminach, ostatnio zrobił furorę na Uroczystym zakończeniu roku Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Ełku. Występ Klubu stworzył XV Orzyskie Spotkania Folklorystyczne 2019r. Klub Spotkań Artystycznych działa pod egidą Domu Kultury w Orzyszu, liczy 15 stałych członków. Jego kierownikiem muzycznym jest Kamil Szejda.

d) Inne działania

- Realizacja projektu „Orzyski Senior i ... może”

Projekt sfinansowany jako realizacja zadania publicznego ze środków Burmistrza na działania promujące sport w gminie Orzysz. W ramach projektu odbyły się treningi nordic walking, wyjazdy na basen kryty do Mikołajek, gimnastyka w wodzie, warsztaty praktyczne tai-chi – chińskiej gimnastyki medytacyjnej, taniec grupowy, zajęcia rekreacyjne: badminton, siatkówka plażowa. Beneficjentami projektu była grupa 20 seniorów.

- Współorganizacja Gminnych Dni Seniora

Dom Kultury zapewniał dekoracje, nagłośnienie oraz program artystyczny imprezy.

- Realizacja projektu „Niezapominajka” Interreg Polska-Litwa

Projekt realizowany był w okresie od marca 2018 do grudnia 2018., w którym beneficjentami były Gmina Orzysz oraz Centrum Rehabilitacji i Sportu Alytus. Głównym celem projektu była wymiana doświadczeń i wiedzy w celu zapewnienia wysokiej jakości usług publicznych dla seniorów w społeczeństwach transgranicznych. W ramach projektu odbyło się: 8 spotkań lokalnych dla seniorów ze specjalistami tj. lekarz medycyny, florystka, psycholog, socjolog, malarz, terapeuta słuchu, fizjoterapeuta i dietetyk. W trakcie spotkań zapewniona była obsługa cateringowa. Orzyscy seniorzy uczestniczyli w dwóch wycieczkach na Litwę, by wziąć udział w międzynarodowych dniach seniora oraz w konferencji poświęconej godności osób starszych.

- Zajęcia plastyczne dla Seniorów

Zajęcia spełniają zarówno funkcję stymulującą kreatywność, doskonalącą techniki plastyczne jak i integracyjną.

- Język angielski dla Seniorów

Zajęcia z języka obcego dla początkujących, dostosowane do potrzeb i zainteresowań seniorów, odbywające się raz w tygodniu.

- Spotkania koła szachowego Seniorów

Spotkania entuzjastów szachów, warcab i brydża dwa razy w tygodniu.

- Projekt „Jesień życia bezśmieciowa”

Projekt prowadzony był przez Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami a odbiorcami byli słuchacze orzyskiego UTW. Warsztaty prowadziła Pani

Anna Baranowska. Zajęcia dotyczyły m.in. segregacji odpadów, działań ekologicznych na rzecz Matki Ziemi, stosowania kosmetyków naturalnych.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzyszu

1 GRUDNIA 2015R. – Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Orzyszu

Środowiskowy Dom Samopomocy dysponuje 60 miejscami pobytu dziennego i 4 miejscami całodobowego pobytu. Jest placówką wsparcia dla osób: przewlekle psychicznie chorych (typ A), osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B), osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

Proponowany przez ŚDS program wspierająco-aktywizujący, zgodny z Programem Działalności ŚDS w Orzyszu oraz Planem Pracy na 2018r. pomaga uczestnikom w likwidowaniu zaburzeń w zakresie przystosowania społecznego, podnoszeniu stopnia inteligencji, niwelowaniu negatywnego wpływu środowiska, rozwijaniu oraz wspieraniu środowiska rodzinnego. Głównym celem terapii w ŚDS jest stworzenie

warunków i sytuacji pobudzających uczestników do aktywności, rozwijaniu ich działalności poznawczej podczas zdobywania wiedzy, motywowaniu do pracy nad pozytywną zmianą postawy i zachowań, pomoc uczestnikowi w uświadomieniu jego własnej indywidualności przy jednoczesnym poszanowaniu odrębności innych. Celem działania ŚDS jest – towarzyszyć w procesie „uczłowieczania”, stosując różnego rodzaju oddziaływania terapeutyczne.

W RAMACH DZIAŁALNOŚCI ŚDS, WSPARCIEM OBJĘCI SĄ SENIORZY Z GMINY ORZYSZ:

Uczestnicy ŚDS po 60 roku życia:

- W 2015 r. – 16 osób
- W 2016 r. – 22 osoby
- W 2017 r. – 37 osób
- W 2018 r. – 46 osób
- W 2019 r. – 47 osób

TRENINGI PROWADZONE W ŚDS:

- Całodobowy
- Trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym:
 - Trening dbałości o wygląd zewnętrzny
 - Trening nauki higieny
 - Trening kulinarny
 - Trening umiejętności praktycznych
 - Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi
- Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym:
 - Kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury
 - Trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym:
 - Rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, Internetem
 - Udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych
- Niezbędna opieka (pomoc w docieraniu do świadczeń opieki zdrowotnej)
- Wsparcie psychologiczne
- Wsparcie socjalne

Wyjazd do Teatru w Olsztynie

Wycieczka Uczestników ŚDS DO WARSZAWY

„Nasza” sztandarowa impreza cykliczna: Orzyskie spotkania Środowiskowych Domów Samopomocy – Spotkanie z piosenką...

Uczestnicy naszego Domu byli i są aktualnie beneficjentami projektów:

- Program Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi – projekt realizowany przez CARITAS Diecezji Ełckiej – łącznie z naszego Domu udział w projekcie wzięło 13 osób wykazujących zaburzenia czynności psychicznych. W ramach projektu przeprowadzone zostały zajęcia z dietetykiem, fizjoterapeutą, fotografem, zajęcia kulinarne, spotkania z „ludźmi z pasją”, wolontariat, wsparcie psychologiczne, wycieczki do Warszawy, Białegostoku, kino w Ełku, Kręgle.

- Projekt „Wspólnie Silni” realizowany przez Firmę SIMITU, TERRA. Projekt przeprowadzony został w ramach aktywizacji zawodowej, budowania i rozwijania Kapitału Społecznego - łącznie z naszego Domu udział w projekcie

wzięło 16 osób wykazujących zaburzenia czynności psychicznych . W ramach projektu uczestnicy odbyli cykl spotkań z: doradcą zawodowym, instruktorem warsztatów prowadzonych metodą „pomosty”, psychologiem, warsztaty asertywności oraz kurs zawodowy – florysta. W ramach warsztatów prowadzonych metodą „pomosty”, zbudowano scenę przenośną, która posłuży do organizowania „małych” imprez kulturalno-integracyjnych, zakupiono drzewka, krzewy do zagospodarowania terenów zieleni przy ŚDS, zakupiono profesjonalny zestaw do malowania twarzy, zestaw narzędzi ogrodowych, zbudowano meble ogrodowe na potrzeby ŚDS - projekt trwa do chwili obecnej.

- **Projekt realizowany w ramach Programu Działaj Lokalnie przez grupę nieformalną, złożoną z pracowników ŚDS.** W ramach działań projektowych zakupiony został zewnętrzny zestaw do gry w Bocci, zestaw do wyznaczania boiska oraz przeprowadzone zostały spotkania z: dietetykiem, instruktorem terapii, fizjoterapeutą oraz instruktorem gry w Bocci. Zorganizowano „I Integracyjny Orzyski Turniej BOCCIA”, w którym udział wzięli: drużyny ŚDS z Orzysza, Pisza, Białej Piskiej, przedstawiciele lokalnych Instytucji Samorządu Lokalnego.

- **Projekt „Forget Me Not”** – udział wzięło łącznie ok. 20 osób po 60 r.ż. W ramach projektu odbyło się 8 lokalnych spotkań: z psychologiem, dietetykiem, fizjoterapeutą, socjologiem, florystką, artystą-plastykiem, lekarzem medycyny ratunkowej oraz specjalistą chorób narządu słuchu. Odbyły się również 3 wizyty studyjne: 3 - dniowa w Orzyszu, dwie 1- dniowe w Alytusie na Litwie. W ramach projektu zakupione zostały: ławki zewnętrzne, kosze na śmieci, grill, szklarnia, zagospodarowano teren zielony na posesji ŚDS oraz przy DK, zakupiono gadżety dla Seniorów.

Warsztaty animacyjne dla Uczestników ŚDS oraz członków ich rodzin – przeprowadzone w ramach projektu „Wspólnie silni”

3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu

Procesy demograficzne od kilku lat kształtują kierunki działań polityki państwa w kontekście zabezpieczenia społecznego Seniorów. Starzenie się społeczeństwa ma nie tylko wymiar ekonomiczny, przede wszystkim wymusza podejmowanie działań zmierzających do stworzenia Seniorom warunków do dalszej aktywności, podnoszenia jakości ich życia, zachowania integralności ze społeczeństwem aktywnym zawodowo. Kilka lat realizacji poszczególnych programów krajowych/lokalnych i projektów adresowanych do Seniorów pozwoliło na wysnucie pewnych wniosków. Po pierwsze Seniorzy to grupa z ogromnym potencjałem intelektualnym, doświadczeniem zawodowym i szczególnym rodzajem wigoru, energii, która po stworzeniu optymalnych warunków eksploduje szeregiem inicjatyw i pomysłów z ich strony. Po drugie to grupa ludzi, która w szczególny sposób potrafi dbać o tożsamość kulturową swego regionu, propagować jej bogactwo. Po trzecie, poprzez liczne działania integracyjne, artystyczne, wolontarystyczne stają się wzorcem dla młodszego pokolenia. Mamy to szczęście, że Gmina Orzysz „posiada w swoich zasobach” niezwykle aktywnych ludzi, także w wieku senioralnym.

Kierunki lokalnej polityce senioralnej realizowanej przez samorząd gminy oraz pozostałe jednostki podległe, organizacje ngo, związki wyznaniowe, wyznacza **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Orzysz na lata 2014-2020**.

Z zapisu w Strategii wynika, że rośnie liczba osób starszych wymagających systematycznej i stałej pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Stąd konieczność zwiększenia wydatków związanych z umieszczeniem ludzi starszych w DPS czy rozszerzenia sieci usług opiekuńczych. Bardzo słaba sytuacja finansowa seniorów nie pozwala im zaspakajać własnych potrzeb wykorzystując własne środki i możliwości więc często zmusza ich do korzystania ze wsparcia pomocy społecznej:

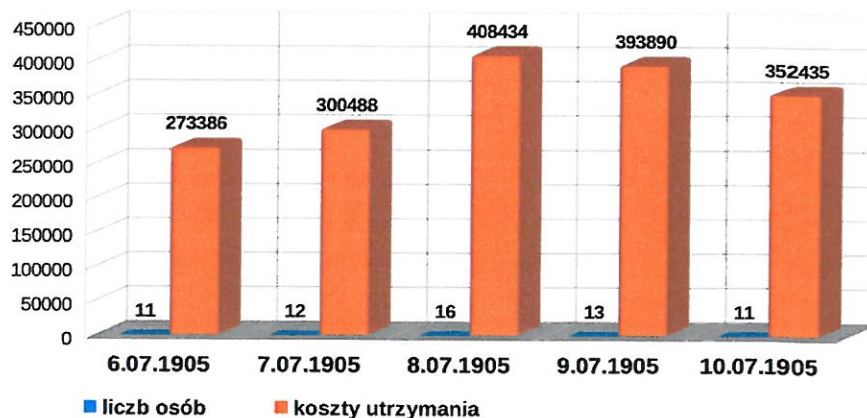
- zasiłek stały - otrzymuje średnio rocznie - ok. 23 seniorów
- zasiłek okresowy - ok. 29 seniorów
- zasiłek celowy - ok. 33 seniorów

- specjalny zasiłek celowy -

- ok. 40 seniorów

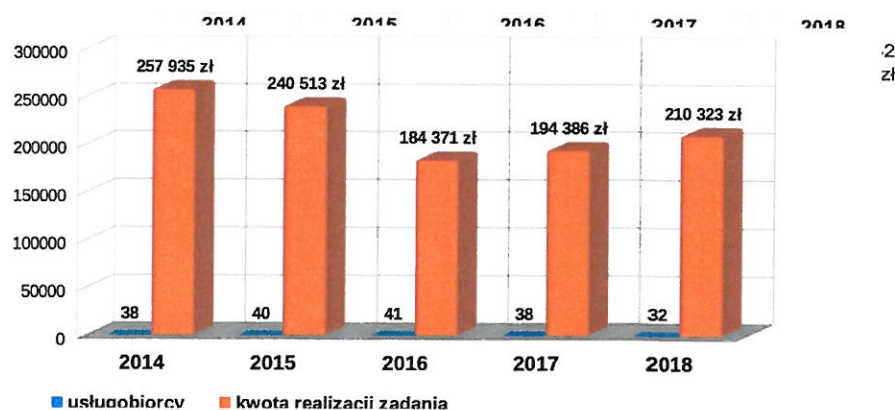
Dom Pomocy Społecznej 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
liczb osób	11	12	16	13	11
koszty utrzymania	273 386 zł	300 488 zł	408 434 zł	393 890 zł	352 435 zł

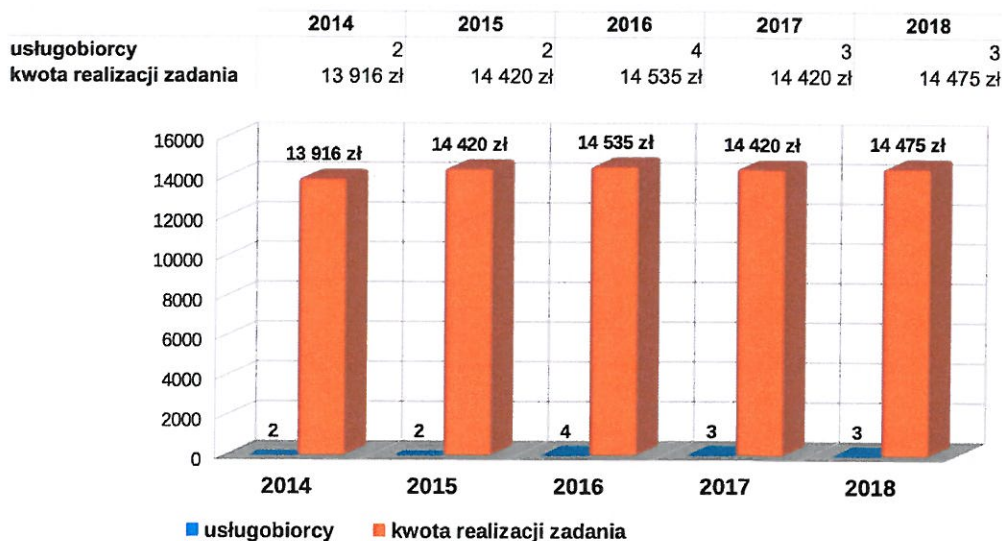
Cel szczegółowy IV Strategii zakłada poprawę dostępności opieki środowiskowej oraz usług zdrowotnych poprzez zwiększenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz zainicjowanie we współpracy ze służbą zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi, działań zmierzających do rozszerzenia oferty usług opiekuńczych i leczniczych dla mieszkańców. Trzeba bowiem podkreślić, że poza grupą Seniorów aktywnych, samodzielnych, bez problemów zdrowotnych i finansowych jest niestety spora grupa osób starszych wymagających określonych działań pomocowych. Wynika to między innymi ze złego stanu zdrowia, niskich dochodów, miejsca zamieszkania (odległe, źle skomunikowane wioski), samotności (brak rodziny lub członkowie rodziny musieli wyjechać za pracę). Do takich osób adresowane są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. **Od 2014r. MOPS objął usługami opiekuńczymi 189 osób, w tym 175 Seniorów (średnio rocznie – 35 seniorów), specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi 14 osób (średnio rocznie 2-3 osoby).**

USŁUGI OPIEKUŃCZE 2014-2018

Zadanie finansowane w całości z budżetu gminy. Od 2016r. Zmniejszyła się nieznacznie liczba usługobiorców. W tym samym okresie wzrósł koszt realizacji zadania, który wynika z corocznego wzrostu najniższego wynagrodzenia pracowników realizujących usługi opiekuńcze.

SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI 2014-2018

Zadanie zlecone finansowane z budżetu wojewody. Od 2014 roku liczba usługobiorców waha się od 2-4 osób. Koszt realizacji zadania utrzymuje się na wyrównanym poziomie.

Nie mniej jednak ważna jest kwestia partycypacji tej grupy społecznej jak najdłużej w życiu zawodowym, społecznym, kulturowym, co zapobiegne izolacji i wykluczeniu

osób starszych. Niektóre organizacje działające na terenie naszej Gminy podejmują działania, których adresatem są osoby starsze, jednak w skali potrzeb jest to niewystarczające”. Stąd niezwykle cenne są inicjatywy prowadzące do utworzenia miejsc przyjaznych Seniorom i tworzenia inicjatyw korzystnych dla tej grupy wiekowej. Należy podkreślić, że im dłużej Seniorzy są samodzielni, aktywni, decyzyjni, tym później instytucje państwowe, samorządowe muszą podejmować działania stricte opiekuńcze i partycypować w kosztach szeroko rozumianej opieki nad nimi. Dlatego między innymi tak cenne jest stwarzanie korzystnych warunków do budowania aktywności Seniorów, motywowania ich do ekspansywnego życia.

Priorytet IV Strategii zakłada, że osoby starsze, niepełnosprawne i dotknięte chorobą są pełnoprawnymi członkami społeczeństwa. Wynika z tego cel szczegółowy, który realizujemy, poprzez zwiększenie udziału w życiu społecznym osób starszych, niepełnosprawnych i dotkniętych chorobą na terenie Gminy Orzysz.

Od kilku lat obserwujemy wyraźny bum, jeśli chodzi o aktywność osób starszych w Orzyszu. Punktem zapalnym okazało się utworzenie **Uniwersytetu III Wieku**, który skupia w studenckich ławach co roku kilkudziesięciu ambitnych i ciekawych świata ludzi. Na uwagę zasługuje działalność **Orzyskiej Rady Seniorów**, która we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej organizuje **wolontariat Seniorów** - przygotowano list do Seniorów z gminy Orzysz zachęcający do zgłaszania osób starszych, wymagających wsparcia, pełnione są w Ratuszu dyżury Przewodniczącej Rady Seniorów, aktywni Seniorzy wychodzą z pomocą do słabszych i bardziej potrzebujących kolegów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ale także z inicjatywy pracowników podejmował w okresie 2014-2018 szereg działań i inicjatyw skierowanych właśnie do Seniorów.

Wspólnie z Burmistrzem Orzysza od kilku lat obchodzimy w **październiku Międzynarodowy Dzień Osób Starszych**. Założeniem tego wydarzenia jest przywrócenie rangi i społecznego szacunku dla osób starszych. Zmiana mentalności

społeczeństwa jest konieczna, ponieważ nadal Senior/Starzec staje się bardzo często NIEWIDZIALNY po zakończeniu życia zawodowego. Wyjście Burmistrza na ulice miasta wraz z pracownikami MOPS z symboliczną różą, spotkania i rozmowy z Seniorami podkreślają, że każdy człowiek jest ważny, niezależnie od wieku czy funkcji społecznej i zawodowej. Bycie Seniozem jest zaszczytem, bo przecież nie każdemu jest dane tych pięknych lat dożyć. Sami Seniorzy starają się być zauważalni w naszym środowisku. Ważnym wydarzeniem są coroczne obchody **Dnia Seniora**. Impreza integracyjna, skupiająca różne środowiska, gdzie gospodarzami i głównymi animatorami są właśnie Seniorzy. MOPS stał się inicjatorem i współrealizatorem projektu „**koperta życia**”, która ułatwiła niesienie pomocy osobom starszym przez służby ratujące życie.

Pracownicy socjalni systematycznie udzielają też wsparcia w formie

- pracy socjalnej,
- organizują, bądź ułatwiają dostęp do służby zdrowia,
- pomagają w formalnościach związanych z uzyskaniem dofinansowania z PFRON,
- wypełniają i pomagają w kompletowaniu wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- dostarczają sprzęt rehabilitacyjny (wózki, podnośniki, balkoniki, łóżka specjalistyczne, materace itp.)
- kwalifikują i pomagają w **dostarczeniu żywności z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa** 1/3 osób korzystających z tej formy pomocy z ponad 775 osób to Seniorzy
- organizują pomoc sąsiedzką, która jest nieoceniona szczególnie na terenach wiejskich, gdzie ograniczona jest możliwość świadczenia usług opiekuńczych
- kierują do ŚDS
- pomagają w procedurze kierowania do zakładów opiekuńczo leczniczych i pielęgnacyjnych
- kierują osoby do Domu Pomocy Społecznej.

Marginalizacja osób starszych jest niezwykle niebezpiecznym zjawiskiem, ponieważ prowadzi do osamotnienia, obniżenia odporności psychicznej i fizycznej, a co za tym idzie stopniowego pogarszania stanu zdrowia i utraty niezależności. Próba

rozwiązania tego problemu było utworzenie ośrodka wsparcia w formie **Środowiskowego Domu Samopomocy**, gdzie terapię, opiekę, rehabilitację ruchową otrzymuje w ciągu roku **ok. 40 Seniorów**, pozostali mieszkańcy to ludzie młodszy. Mamy jednak świadomość, że w domach przebywa jeszcze znaczna liczba osób starszych, która z różnych powodów nie korzysta z istniejących możliwości, po pierwsze dlatego, że dostępność miejsc w ŚDS jest ograniczona a nie istnieją alternatywne placówki wsparcia dziennego, po drugie nadal istnieją bariery emocjonalne, ekonomiczne, które zatrzymują Seniorów w czterech ścianach. Pracownicy socjalni rozpoznają potrzeby w tym zakresie podczas pracy w terenie. Należy zaznaczyć, że o ile sytuacja Seniorów w mieście jest w większości zadowalająca lub dobra, to samotni, schorowani Seniorzy mieszkający na wsi są nadal w znacznie gorszym położeniu. W wielu wiejskich domach brakuje jeszcze podstawowych wygód, typu bieżąca woda, łazienka, centralne ogrzewanie. Często dorośli członkowie rodziny nawet jeśli są pozytywnie nastawieni do swego starego rodzica, czy dziadka, to ze względów ekonomicznych musieli wyjechać w poszukiwaniu pracy i lepszego życia. Programy prorodzinne w znacznym stopniu poprawiły sytuację rodzin z nieletnimi dziećmi, natomiast renty i emerytury, zwłaszcza tzw. rolnicze spychają tych Seniorów na granice ubóstwa lub bardzo blisko niej (szczególnie jeśli pojawi się choroba).

Bardzo wstydliwym, aczkolwiek istniejącym problemem wśród Seniorów jest przemoc wobec nich. Doświadczają jej najczęściej od osób najbliższych, ma ona charakter ekonomiczny, psychiczny ale także fizyczny. Stąd inicjatyw wspólna kilku gmin, by wypracować model pracy z Seniorem dotkniętym przemocą i zoptymalizować dla niego pomoc. Odpowiedzią jest wspólna realizacja międzynarodowego projektu dofinansowywanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój Osi priorytetowej: IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa pt. **„Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”**. Projekt będzie realizowany w okresie **od 2019-04-01 do 2020-09-30**.

Celem projektu jest wdrożenie dzięki współpracy z partnerem włoskim nowatorskiego modelu programu korekcyjno-edukacyjnego z elementami socjodramy zapobiegającego przemocy w rodzinie wobec osób starszych. Działania projektu

obejmują nowe rozwiązania, które jeszcze nie występują w Polsce. Nowość rozwiązania polega na dostarczeniu nowych narzędzi pracy dla osób, które zatrudnione są lub współpracują z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych.

Nowe metody pracy skierowane będą do osób starszych narażonych na zjawisko przemocy oraz ich opiekunów. Tylko w 2018r. wszczęto procedurę Niebieskiej Karty w 16 środowiskach z udziałem osób starszych. Grupa 10 ekspertów, w tym dwóch z naszej gminy, opracowała już pierwszą wersję modelu (podręcznika), który zostanie przetestowany przez facylitatorów prowadzących spotkania z seniorami i ich opiekunami.

Wartość projektu wynosi: 1.009.532,00 zł. na Gminę Orzysz, jako partnera krajowego przypada **124.269,20 zł.**

4. Wydział Spraw Obywatelskich

Od 2017r. odbywają się niezwykle uroczystości, jakimi są spotkania Dostojnych Jubilatów 90 +, dotyczące mieszkańców, którzy ukończyli 90 lat i więcej.

Wydarzenie te miały miejsce w Środowiskowym Domu Samopomocy w Orzyszu i towarzyszyły obchodom Dni Rodziny w naszej Gminie pod hasłem: „Miłość w rodzinie nigdy nie zginie”, a w 2018r. towarzyszyły obchodom Dni Rodziny w naszej Gminie pod hasłem: „RODZINA-DOM-OJCZYŻNA”.

IV. Aktywność seniorów w organizacjach pozarządowych nie będących organizacjami senioralnymi

1. Obywatelski Parlament Seniorów

Od 2017r. Gmina Orzysz ma 2 przedstawicieli w Warmińsko-Mazurskim Obywatelskim Parlamencie Seniorów. OPS jest organizacją środowisk polskich seniorów, tj. Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, gminnych i miejskich rad seniorów oraz innych organizacji senioralnych. Obywatelski Parlament Seniorów to pierwsze w historii Polski ogólnopolskie przedstawicielstwo osób starszych, pozytywny przykład korzystania przez obywateli z prawa do wyrażania poglądów swojego środowiska, rzecznictwa

interesów, rekomendowania rządowi rozwiązań prawnych i organizacyjnych poprawiających sytuację osób starszych.

II Kadencja rozpoczęła się jesienią 2016r. i będzie trwała do jesieni 2019r. Obywatelski Parlament Seniorów liczy 460 delegatów. Celem Obywatelskiego Parlamentu Seniorów jest zwrócenie uwagi na problemy osób starszych w Polsce oraz przeciwdziałanie wszelkim przejawom dyskryminacji ze względu na wiek. To także okazja do promowania aktywności społecznej i obywatelskiej seniorów oraz solidarności wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej. Pani Barbara Szkolarz jest członkiem Prezydium Warmińsko - Mazurskiej Delegatury OPS, a Pan Sylwester Giszczak jest członkiem Zespołu OPS w Olsztynie.

2. Wojewódzka Rada Seniorów

Od 2018r. w 27 osobowym składzie Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko – Mazurskiego, zasiada przedstawiciel Gminy Orzysz – Pani Teresa Kaca. Społeczna Wojewódzka Rada Seniorów Województwa Warmińsko – Mazurskiego, to ciało o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym marszałka woj. warmińsko – mazurskiego we wszystkich obszarach dotyczących społeczności województwa, a w szczególności osób starszych.

3. Organizacje pozarządowe działające na rzecz seniorów, nie będące organizacjami senioralnymi

Działalność seniorów wspierają i współpracują z nimi następujące stowarzyszenia:

- Mazurskie Stowarzyszenie aktywności Lokalnej w Orzyszu
- Rodzinne Ogrody Działkowe „Tulipan”
- Rodzinne Ogrody Działkowe „Zgoda”
- Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi Ziemi Orzyskiej „Kropla Życia”
- Stowarzyszenie Właścicieli Domków Rekreacyjnych
- Orzyskie Stowarzyszenie Terapeutów i Animatorów Kultury w Orzyszu
- Zarząd Gminy Ochotniczych Straży Pożarnych
- Wojskowe Koło Łowieckie „Cyranka” w Orzyszu
- Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych Sekcja Orzysz
- Kół Gospodyń Wiejskich z terenu gminy Orzysz

- Lokalna Grupa Działania
- Fundacja RenesArt Andrzeja Renesa
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Młodzieży w Rucianem Nidzie

Materiał zebrany z jednostek Gminy Orzysz:

1. Dom Kultury w Orzyszu
 2. Biblioteka Miejska w Orzyszu
 3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu
 4. Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzyszu
- oraz Urząd Miejski w Orzyszu

Opracowanie:

J.Gryniewicz